

Doc. dr. Jasmina Starc

Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto/School of
Business and Management Novo mesto, Higher Education Centre
Novo mesto, Slovenia

UDK: 371.95

ISBN 978-86-7372-131-6, 16 (2011), p.590-600

Originalan naučni rad

ČUSTVENO INTELIGENTNI UČITELJ – VODJA USPEŠNEGA IN UČINKOVITEGA VZGOJNO- IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA NADARJENIH UČENCEV

ČUVSTVENO INTELIGENTAN UČITELJ – VODITELJ USPJEŠNOG I EFIKASNOG ODGOJNO-OBRAZOVNOG PROCESA DAROVITIH UČENIKA

POVZETEK – Avtorica v prispevku obravnava pomen občutij, čustev in čustvene inteligence učiteljev za njihovo dobro delo z nadarjenimi učenci. Če želi biti učitelj pri svojem vzgojno-izobraževalnem delu uspešen in učinkovit ter omogočati take razmere v učnem procesu, ki nadarjene učence spodbujajo k uspešnosti in visokim učnim rezultatom, se od njega pričakuje veliko mero razvite čustvene inteligence, ki se kaže v njegovih osebnostnih sposobnosti (čustveno samozavedanje, samoocenjevanje, samozavest, samonadzor, poštenost, prilagodljivost, želja po doseganju rezultatov, dajanje pobud, optimizem), družbenih sposobnostih (empatija, družbeno zavedanje, vplivnost, razvijanje drugih, spodbujanje sprememb, sposobnost reševanja sporov) in ustrezni izbiri sloga vodenja (vizionarski, mentorski, tovariški, demokratični, diktatorski, ukazovalni).

Ključne besede: čustveno inteligentni učitelj, nadarjen učenec, slog vodenja učitelja

SAŽETAK - Avtorica u radu obrađuje značaj osjećaja, čuvstava i čuvstvene inteligencije učitelja za njihov dobar rad sa darovitima učenicima. Ako učitelj želi u svome odgojno-obrazovnom radu biti uspješan i efikasan te omogućiti u nastavnom procesu takve uvjete koji darovite učenike podstiču k uspješnosti i visokim rezultatima, od njega se očekuje puno razvijene čuvstvene inteligencije, koja se manifestira u njegovim karakternim sposobnostima (čuvstveno samospoznavanje, samoocjenjivanje, samosvijest, samonadzor, poštenje, prilagodljivost, želja za postizanjem rezultata, davanje pobuda, optimizam), društvenim sposobnostima (empatija, društvena svijest, utjecaj, razvijanje drugih, podsticanje promjena, sposobnost rješavanja konflikata) i adekvatnom izboru stila vodenja (vizionarski, drugarski, mentorski, demokratični, diktatorski, zapovjednički).

Ključne riječi: čuvstvena inteligencija, čuvstveno inteligentan učitelj, darovit učenik, stil vodenja učitelja

1. Uvod

Vede, ki se ukvarjajo s človekom in človeško družbo, se v preteklosti niso prav natančno ukvarjale s človeškimi čustvi v povezavi s človekovim delom, saj so le-te razumeli kot nepomembna ali celo odvečna pri svojih proučevanjih. Človekova čustva, njegove izkušnje in posledice različnih čustev na delovanje posameznika in družbe, so postala predmet proučevanja šele v štiridesetih letih prejšnjega stoletja. V zadnjih desetih oz. petnajstih letih je človekova čustvena plat postala predmet intenzivnega proučevanja, saj vse novejšje študije dokazujejo, da čustva ne sodijo le na področje človekove individualne sfere, temveč so prisotna na vseh področjih njegovega delovanja – tako v odnosu človeka s samim seboj, kakor tudi v odnosu z okolico.

Strokovnjaki se v veliki meri strinjajo, da je poleg inteligenčnega kvocienta prav čustvena inteligenca tista, ki v veliki meri določa posameznikovo uspešnost v delovnem okolju. Nekateri avtorji, ki se ukvarjajo s čustveno inteligenco, jo postavljajo pred inteligenco (IQ) in utemljujejo njeno dominantno vlogo v človekovem zasebnem in poslovnem uspehu.

Rezultat kakovostnega ravnanja s čustvi je optimalno izkoriščanje človeškega potenciala, ki se v šolstvu kaže v večjem zadovoljstvu, uspešnosti in učinkovitosti učiteljev in učencev. Šolo kot ustanovo oživljajo učitelji z ustreznim strokovnim znanjem, izkušnjami, nadarjenostjo za pedagoško delo in z motivacijo za delo. Zato morajo imeti poleg vsega naštetega tudi sposobnost razumeti in spoštovati učence in z njimi uspešno sodelovati.

2. Čustvena inteligentnost

Čustvena inteligentnost ni genetsko pogojena in se ne razvije le v zgodnjem otroštvu. V nasprotju z IQ, ki se po najstniških letih skoraj ne spreminja, se čustvene inteligentnosti učimo in jo razvijamo vse življenje ter bogatimo z izkušnjami. S spretnostjo v čustveni inteligenci njeno rast še bolj vzpodbujamo. Študije so razkrile, da z naraščajočo spretnostjo v obvladovanju svojih čustev in dražljajev, s spodbujanjem sebe ter z izostritvijo posluha za empatijo in osvajanjem družbenih spretnosti vedno bolj napredujemo v razvijanju teh sposobnosti. Za takšno napredovanje

v čustveni inteligentnosti obstaja »staromodni izraz« zrelost (Neale, 2009).

V zadnjem času se je začelo veliko pisati in govoriti o čustveni inteligenci. Predstavlja naj bi osnovo za uspeh na zasebnem poslovnem področju. Vendar se za izrazom »čustvena inteligentnost« skriva veliko različnih interpretacij, ki so odvisne od avtorjev in kraja, kjer so bile oblikovane.

Howe (2008, str. 87) opredeli čustveno inteligentnost kot »del družbene inteligentnosti, ki zajema sposobnost nadziranja lastnih občutkov ter občutkov in čustev drugih, razločevanja med njimi in uporabo pridobljenih podatkov za usmerjanje razmišljanja in dejanj«.

Ryback (2008, str. 67) navaja, da je čustvena inteligentnost »sposobnost uporabe zavesti in čustvenosti za prepoznavanje občutkov in dovteto, verodostojno ter iskreno delovanje z namenom izogibanja skušnjavi hitrega in nepremišljenega reagiranja.«

»Čustvena inteligentnost pomeni razmišljanje in inteligentno ravnanje s čustvi, ali z drugimi besedami, pomeni sposobnost delovanja čustvenega in racionalnega uma v harmoniji na podzavestnem nivoju.« (Ciarrochi, 2007, str. 45).

Hughes in Terrell (2007, str. 95) poimenujeta čustveno inteligentnost »srčna kultura«.

»Čustvena inteligentnost – to so človekove čustvene potrebe, pobude in resnične vrednote – oblikuje človekovo javno vedenje. Od čustvene inteligentnosti je v dobršni meri odvisno, kako uspešni bomo v odnosih do drugih in na delovnem mestu.« (Simmons, 2000, str. 20)

Goleman (2006, str. 338) navaja, da se »čustvena inteligentnost nanaša na sposobnost prepoznavanja lastnih čustev in čustev drugih, sposobnost osebnega motiviranja in obvladovanja čustev drugih, sposobnost osebnega motiviranja in obvladovanja čustev v nas samih in v odnosih z drugimi«.

Za Weisingerjevo (2001, str. 17) pomeni izraz čustvena inteligentnost »inteligentno ravnanje s čustvi, tako da slednja deluje nam v prid in nam pomagajo pri našem mišljenju ter vedenju«.

3. Prisotnost čustvene inteligence v šolski praksi

Če želi biti učitelj pri svojem vzgojno-izobraževalnem delu z nadarjenimi učenci uspešen in učinkovit in omogočati take razmere v učnem procesu, ki nadarjene učence spodbujajo k uspešnosti in želji po znanju, se od njega pričakujejo naslednje:

1. osebne sposobnosti

- *čustveno samozavedanje*: učitelj dobro pozna svoja čustva in ve kako vplivajo nanj in na njegove sposobnosti pri delu z nadarjenimi učenci.
- *samoocenjevanje*: učitelj dobro pozna svoje prednosti in omejitve. Konstruktivne kritike, povratne informacije in predloge za spreminjanje lastnih zmožnosti s strani nadarjenih učencev razume kot dobronamerne.
- *samozavest*: učitelj se dobro zaveda svojih prednosti in jih zna v razredu pri svojem vzgojno-izobraževalnem delu dobro izkoristiti.
- *samonadzor*: učitelj, ki zna brzdati svoja čustva in imajo visoko razvito samoobvladovanje, bodo znali ostati mirni in preudarni v vseh (ne)prijetnih situacijah v razredu.
- *pošten* učitelj bo odkrito priznal napake ali pomanjkljivosti in si pred neetičnim vedenjem drugih ne bo zatiskal oči, temveč jih bo nanj opozoril. Tako mora učitelj ravnati v vseh neetičnih situacijah, izjemno priložnost pa imajo za take razprave predvsem razredniki na razrednikovih urah z nadarjenimi učenci.
- *prilagodljiv* učitelj se hitro znajde v spreminjajočih se situacijah in razmerah v razredu in se hitro odzove na nepričakovane izzive nadarjenih učencev.
- *želja po doseganju rezultatov* bo učitelja nenehno silila, da izboljšuje storilnost tako pri sebi kot pri svojih nadarjenih učencih. Zna postaviti visoke, pa vendar realne uresničljive vzgojno-izobraževalne cilje.

- *dajanje pobud*: tak učitelj bo brez strahu uvajal nova pravila med nadarjene učence, nove pedagoške prijeme, uvajal bo inovacije ipd. z željo ustvariti boljše priložnosti za prihodnost.
 - *optimistični učitelj* zna v vsaki težavi poiskati dobre strani, svoje nadarjene učence vidi v pozitivni luči in od njih pričakuje najboljše glede na njihove zmožnosti, vedno je optimističen, tudi ko gre za učno in disciplinsko najbolj »problematičnega« nadarjenega učenca.
2. *družbene sposobnosti*
- *empatični učitelj* je dober poslušalec. Učitelju, ki ima visoko razvito empatijo, olajša stike in sporazumevanje z nadarjenimi učenci in njihovimi starši.
 - učitelj z *razvitim družbenim zavedanjem* hitro opazi družbene vezi in prepozna pomembne odnose (natančno ve, kateri od nadarjenih učencev v razredu je v očeh drugih učencev »najboljši«, ki jih zna voditi, sošolci upoštevajo njegovo mnenje in to lahko učitelj dobro izkoristi sebi v prid v smislu uvajanja vrednot in nenapisanih pravil, ki vladajo na šoli med učenci in učitelji).
 - *vplivnost učitelja* sega od tega, da zna na pravi način pritegniti nadarjene učence, do sposobnosti, kako prepričati vplivne nadarjene učence razreda, da bi podprli njegovo pobudo.
 - *razvijanje drugih*: učitelj, ki spretno razvija sposobnosti nadarjenih učencev, kaže iskreno zanimanje za nadarjene učence, jim pomaga, razume njihove cilje, prednosti in šibke točke. Pravočasno zna zagotoviti konstruktivne povratne informacije nadarjenim učencem.
 - *spodbujanje sprememb*: učitelj, ki spodbuja spremembe, jih brez strahu tudi uvaja. Sposoben je odločno zagovarjati spremembe, tudi ko naleti na nasprotovanje nadarjenih učencev in zna premagovati ovire, ki mu zastavijo pot pri uvajanju sprememb.
 - učitelj s *sposobnostjo reševanja sporov* razume različna stališča nadarjenih učencev in zna najti stične točke, ki pomagajo zgladiti nesoglasja in spore v odnosih nadarjen učenec – nenadarjen učenec ali nadarjen učenec – učitelj. Sporom se ne izogiba, temveč jih odkrito rešuje, pri čemer spoštuje čustva vseh svojih učencev in energijo usmerja proti skupnim ciljem.

Za učitelja, ki ima večino zgoraj opisanih sposobnosti, lahko rečemo, da je čustveno inteligentni učitelj, ki zna nadarjene učence usmerjati in voditi k skupnemu cilju – uspešnosti.

4. Čustveno inteligentni učitelj v vlogi vodje vzgojno-izobraževalnega procesa nadarjenih učencev

Čustvena inteligenca je bistvenega pomena za uspeh v odnosih z drugimi. *Čustveno inteligentni učitelj čustveno inteligenco uporabi z namenom, da pravilno prepozna čustva in občutke svojih učencev in se nanje odzove.* Njegovi odzivi pomagajo učencem, da lažje dosežejo učne cilje ali rešijo situacijo, v katerih se nahajajo. Takšne sposobnosti, da pomaga učitelj drugim (učencem) reševati probleme, utrjuje njegovo mesto med učenci.

Čustveno inteligentni učitelj je v sebi sposoben zaznati široko paleto čustev, razpoloženj, intuitivnih občutkov, namenov in načinov, s katerimi se odzove na ta duševna stanja. Temu pravimo samozavedanje (Weisinger, 2001, str. 29). Pomembno je, da razume kaj je zanj pomembno, kaj hoče, kaj čuti in kakšne odnose si želi do učencev. Takšno globoko poznavanje lastne osebnosti usmerja vedenje učitelja in mu daje oporo za odločanje pri reševanju situacij v razredu. Nizka zmožnost samozavedanja lahko učitelju povzroči veliko težav pri odločanju in komunikaciji z učenci. Če učitelj ne opazi, da je jezen na učenca, bo svojo jezo težko obvladal. Čustvena vzburjenost se lahko pokaže v njegovem kričanju na učenca, disciplinskega ukrepa ipd., kar bo vsekakor poslabšalo odnose med njim in učencem. Da do takšnih situacij ne pride, mora vsak učitelj znati obvladovati svoja čustva.

Za učinkovito obvladovanje medosebnih odnosov mora učitelj obvladovati spretnost analize medosebnih odnosov in spretnost komuniciranja na primerni ravni, ki omogoča učinkovito izmenjavanje informacij med učiteljem in učenci. *Odnos med učiteljem in učenci vključuje tri vidike: zadovoljevanje medsebojnih potreb, ohranjanje medsebojne zveze in izmenjavo informacij o občutkih, mislih in idejah* (Weisinger, 2001, str. 196).

Ohranjanje dolgotrajnega odnosa pomeni negovati ga skozi daljše časovno obdobje tako, da lahko učitelj spozna svoje učence v različnih okoliščinah in situacijah. To je mnogo lažje za učitelje na razredni stopnji, saj spremljajo šolarje dve ali celo tri leta in jih

poučujejo vse predmete, medtem ko je ohranjanje dolgotrajnega odnosa za učitelje predmetne stopnje dokaj trd oreh, saj učence mnogi od njih vidijo le dvakrat tedensko v šolskem letu.

Učitelj v šoli dejansko predstavlja vodjo, ki ustvarja navdušenje, optimizem in motivacijo za učenje. Vse to pa lahko doseže le, če mu učenci zaupajo. Sposoben učitelj bo znal uporabiti svoja čustva in voditi čustva svojih učencev v smeri uresničevanja vzgojno-izobraževalnih ciljev. Takemu vodji rečemo »resonančni vodja« (Goleman, 2006). Njegova resonanca (»dobre vibracije«) se prenašajo na njegove učence, zato so le-ti v sozvočju z dobrim razpoloženjem in navdušenjem učitelja. Takšna resonanca krepi in podaljšuje vpliv čustvenega vodenja.

Pri definiciji *čustveno pismenega vodje* Goleman (2006, str. 263) poudarja »osebne sposobnosti (samozavedanje in obvladovanje samega sebe), ki določajo, kako obvladujemo sebe in družbene sposobnosti (družbeno zavedanje in sposobnost upravljanja odnosov), ki določajo naše sposobnosti v stikih z drugimi ljudmi«.

5. Slog vodenja učitelja kot zagotovila za uspešnost nadarjenih učencev

Slog vodenja, ki si ga izbere učitelj, vpliva na rezultate, ki jih dosegajo nadarjeni učenci pri pouku. *Trdimo lahko, da učitelj, ki spodbuja pozitivna čustva pri sebi in pri nadarjenih učencih, dosega boljše rezultate pri sebi in pri nadarjenih učencih.* Vendar se mora vsak učitelj zavedati, da ne more uporabljati samo enega sloga vodenja, ampak ga mora prilagajati situaciji v razredu, ki se lahko spreminja iz minute v minuto ali pa iz ure v uro. Učitelj, ki je sposoben uporabljati različne sloge vodenja v odvisnosti od razmer in trenutka, bo dosegal pri nadarjenih učencih boljše rezultate kot pa učitelj, ki tega ne počne, ne zna ali ne zmore.

Slogi vodenja niso na novo odkriti. Gre za že znane oblike vodenja, katerim je dodana čustvena komponenta. Vizionarski, mentorski, tovariški, demokratični, ki vsak na svoj način močno pozitivno vplivajo na čustveno ozračje v razredu. Diktiranje tempa in ukazovanje pa sta sloga, ki ju mora vsakdo v vlogi vodje uporabljati zelo večje, pazljivo in taktno, če želi doseči pozitiven učinek (Goleman, 2002, str. 75).

Vizionarski učitelj bo postavil cilje, proti katerim »potuje« z nadarjenimi učenci, vendar pri tem ne začrta poti, ampak pušča nadarjenim učencem svobodno izbiro pri doseganju le-teh. To seveda ne pomeni, da jih ne usmerja s svojimi izkušnjami in strokovnim znanjem, ampak jim da možnost aktivnega sodelovanja pri doseganju zastavljenih vzgojno-izobraževalnih ciljev tako, da jim daje občutek kaj je pomembno in zakaj.

Učitelj z *mentorskim slogom vodenja* se osredotoča na osebni razvoj posameznega nadarjenega učenca in tako jamči pozitiven čustven odziv in boljše rezultate. Ker pokaže zanimanje za vsakega nadarjenega učenca posebej, vzpostavlja z nadarjenimi učenci pristne medsebojne odnose in zaupanje. Tak učitelj spodbuja posamezne nadarjene učence k učenju, k doseganju boljših učnih rezultatov na ta način, da jim pomaga pripraviti načrt za njihovo uresničevanje in jim jasno pove, kakšna je vloga nadarjenega učenca in učitelja pri doseganju zastavljenih ciljev. Ta način vodenja je predvsem primeren pri nadarjenih učencih, ki kažejo iniciativo in so motivirani za doseganje visokih učnih rezultatov. Kadar pa nadarjenemu učencu primanjkuje motivacije in zahteva doseganje zastavljenih ciljev preveč učiteljevega vodenja in povratnih informacij, pa morajo učitelju nujno priskočiti na pomoč tudi starši takega nadarjenega učenca. Pri tem pa morajo tako starši kot učitelj paziti, da se mentorski slog vodenja ne sprevrže v pretiran nadzor, ki lahko učencu zmanjša samozavest in povzroči zmanjšano storilnost (nadarjen učenec se preveč zanaša na starše in učitelja). Pravo mentorstvo spodbuja sposobnosti nadarjenih učencev, krepi njihovo samozavest in jim pomaga k samostojnejšemu učenju in večji storilnosti.

Učitelj lahko ob konfliktnih situacijah v razredu uporabi *tovariški slog vodenja*, katerega značilnost je, da daje manjši poudarek doseganju ciljev in izpolnjevanju nalog, ampak se raje posveča čustvenim potrebam nadarjenih učencev. Tak način vodenja ima pozitiven učinek na klimo v razredu in je glede povečevanja meril uspešnosti takoj za vizionarskim in mentorskim. Dejstvo je, da učitelj in nadarjeni učenci dobro delajo in dosegajo visoke učne rezultate le v prijateljskih in sproščenih odnosih.

Učitelj z *demokratičnim slogom vodenja* vzodbuja pri nadarjenih učencih, da podajajo svoje predloge, zamisli, ideje, pripombe ipd. s katerimi lahko pripomorejo k večji učinkovitosti pri izvajanju

vzgojno-izobraževalnega procesa. Demokratični učitelj je dober poslušalec in več v komunikaciji. Zna prisluhniti nadarjenim učencem, zna ustvariti občutek, da resnično želi slišati misli, skrbi, dvome svojih nadarjenih učencev. Zna se vesti kot član tima, nadarjenim učencem da vedeti, da je na njihovi strani ipd. in ne le kot njihov učitelj (avtoriteta).

Učitelj *diktator* na nadarjene učence preveč pritiska, preveč je usmerjen samo na doseganje ciljev, ki si jih je zastavil pred izvajanjem vzgojno-izobraževalnega procesa. Od nadarjenih učencev pričakuje, da bodo sledili njegovemu tempu podajanja učnih snovi, ne zanima ga kakšno je predznanje nadarjenih učencev, ali obravnavano snov razumejo ipd. in na nadarjene učence pritiska, da bodo na koncu njihovi učni rezultati visoki. Nadarjeni učenci praviloma »ubogajo« takega učitelja, učno snov se naučijo na pamet, kar sicer kratkoročno prinese boljše rezultate, dolgoročno pa pri nadarjenih učencih povzroča velike vrzeli v znanju. Nadarjeni učenci pri takem učitelju hitro ugotovijo kakšne so njegove zahteve – da želi slišati vse definicije in razlage natančno tako kot so zapisane v učbeniku, zato se brez logičnega in kritičnega razmišljanja snov naučijo na pamet, če želijo doseči visoke učne rezultate (dobre ocene).

Učitelj, ki vodi z *ukazovanjem*, nadarjene učence redko pohvali in jih pogosto kritizira. S tem niža njihovo samozavest, ponos in zadovoljstvo, ki naj bi ga čutili pri učenju. Ta slog je najmanj učinkovit in negativno vpliva na klimo v razredu. Odnosi med nadarjenimi učenci in takim učiteljem so zgolj formalni, hladni, komunikacije je izredno malo. Ukazovalni slog je treba uporabljati zelo previdno in v okoliščinah, ko je absolutno nujen (pri nevarnostih za učence, kot sta fizično in verbalno nasilje ipd.).

6. Zaključek

Čustvena inteligenca je sposobnost razumevanja in obvladovanja čustev, tako v odnosu do dela, do nas samih, kot tudi v odnosu do ljudi in pojavov, s katerimi prihajamo v stik. Za čustveno inteligentnega človeka je značilno, da svoja čustva in razpoloženja razume in se zna obvladati, hkrati pa je sposoben hitrega zaznavanja in razumevanja razpoloženj soljudi in se zna nanj primerno odzivati.

Kljub temu, da je oseba visoko čustveno inteligentna, ji s tem še ni zagotovljeno, da bo usvojila tiste čustvene spretnosti, ki so pomembne pri delu, doseganju lastne storilnosti in vplivanju na uspešnosti drugih, pomeni pa odlično osnovo za osvajanje teh spretnosti.

Čustveno inteligentni učitelj, ki je sposoben samoobvladanja, gorečnosti, vztrajnosti in ima sposobnost spodbujanja samega sebe, zna svoja čustva in občutke deliti z nadarjenimi učenci. Na ta način jih vzpodbuja k njihovemu izkazovanju čustev in občutkov, ki v veliki meri omogočajo in razvijajo pozitivno klimo v razredu in dobre odnose med njimi in učiteljem. Vendar čustvene inteligence nima v zadostni meri razvite vsak učitelj, lahko pa se je uči in jo razvija. Ženske se sicer bolj zavedajo svojih čustev, bolj so dojemljive za empatijo in bolj so spretno v medosebnih stikih kot pa moški, zato lahko tukaj iščemo enega od vzrokov, da je učiteljski poklic toliko feminiziran.

V nasprotju s konvencionalnim mišljenjem, ki govori, da so čustva zelo redko zastopana v našem življenju, so čustva »inteligentna, občutljiva, koristna in poučna«. Poleg tega pa so tudi osnovni vir motivacije, informacij, osebne moči, inovacij ter vpliva. V večini primerov čustva niso v nasprotju z dobrimi odločitvami in razumom, temveč navdihujejo in oživljajo dobre odločitve in so povezane z uspešnostjo in donosnostjo.

LITERATURA:

- Ciarrochi, J. (2007). *Applying emotional intelligence*. New York: Psychology Press.
- Goleman, D. (2006). *Social intelligence*. London: Hutchinson.
- Goleman, D. et al. (2002). *Prvinsko vodenje: spoznajmo moč čustvene inteligence*. Ljubljana: GV založba.
- Howe, D. (2008). *The emotionally intelligent social worker*. New York: Palgrave Macmillan.
- Hughes, M. in Terrell, J.B. (2007). *The emotionally intelligent team*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Neale, S. (2009). *Emotional intelligence coaching*. London: Kogan Page.
- Ryback, D. (2008). *Putting Emotional Intelligence to Work: Successful Leadership is More Than IQ*. Woburn: Butterworth – Heinemann.

- Simmons, S. (2000). Merjenje čustvene inteligence. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Weisinger, H. (2001). Čustvena inteligenca pri delu z ljudmi: neizkoriščen vir uspeha. Ljubljana: Tangram.

EMOTIONALLY INTELLIGENT TEACHER – THE LEADER OF A SUCCESSFUL AND EFFICIENT EDUCATIONAL PROCESS OF GIFTED PUPILS

SUMMARY – The authoress deals with the importance of emotions, feelings and emotional intelligence of teachers for their good work with gifted pupils. If the teacher wants to be successful and efficient and if he/she enables the conditions in the process of study which give gifted pupils incentive and high study results, (s)he is expected to have a high degree of emotional intelligence, which is shown in his/her personal abilities (emotional self-awareness, self-esteem, self-control, honesty, flexibility, the wish to achieve good results, giving incentives, optimism), social abilities (empathy, social awareness, influence, developing others, developing changes, the ability to solve conflicts) and the right choice of leadership style (visionary, like a mentor, comradely, democratic, dictatorial, giving order).

Key words: emotional intelligence, emotionally intelligent teacher, gifted pupil, teacher's style of leadership.

